

Imdhíonadh do leanaí

suas le bliain d'aois

Réamhrá

Tá an treoir seo do thuismitheoirí a bhfuil leanaí acu suas le bliain d'aois. Soláthraíonn sé faisnéis faoi na gnáthimhdhíonuithe a thugtar do leanaí chun iad a chosaint ar ghalair tromchúiseacha óige. Déanann sé cur síos freisin ar na galair seo agus míníonn sé cén fáth a dteastaíonn cosaint ó.

Déantar athbhreithniú rialta ar an gclár imdhíonaithe chun a chinntiú go bhfuil an chosaint is éifeachtaí á dtabhairt do leanaí i gcoinne. Cuimsíonn an bileog seo faisnéis faoi na himdhíontaí a thugtar nuair a bhíonn do leanbh 8, 12 agus 16 seachtaine d'aois.

i Tar éis an chéad dá dháileog de MenB ag 8 agus 12 seachtaine d'aois, tá sé tábhachtach paraicéiteamól a thabhairt do do leanbh. **Déan cinnte go bhfuil paraicéiteamól naíonáin agat sa bhaile sula dtógann tú do leanbh le haghaidh na vacsaíní seo.** (Féach leathanaigh 14-17)

“ Is iad an dá idirghabháil sláinte poiblí a raibh an tionchar is mó acu ar shláinte an domhain ná **uisce glan agus vacsaíní.** ”

An Eagraíocht Dhomhanda Sláinte

Cad is Imdhíonadh ann?

Is é an t-Imdhíonadh an bealach is fearr agus is sábháilte chun do leanbh a chosaint ó bheith tinn ó ghalair thógálacha é. Nuair a bheidh muid imdhíonaithe i gcoinne galar, tá ár gcomhlachtaí réidh chun tosú ag troid an ngalar má thagann muid i dteagmháil leis.

Conas a oibríonn vacsaíní?

Tá cuid bheag de na baictéir nó den víreas atá ina chúis le galar i vacsaíní, nó méideanna beaga de na ceimiceáin a tháirgeann na baictéir. Oibríonn vacsaíní trí chúis le córas imdhíonachta an choirp antasubstaintí a dhéanamh (substaintí a throideann ionfhabhtú nó galar). Má thagann do leanbh i dteagmháil leis an ngalar tógálach, aithneoidh na antasubstaintí a tháirgtear trí Imdhíonadh é agus beidh siad réidh chun iad a chosaint.

Cén fáth a bhfuil Imdhíonadh uainn?

Ar fud an domhain, bás na milliúin daoine ó ghalair thógálacha gach bliain. D'fhéadfaí go leor de na básanna seo a chosc trí Imdhíonadh. Tá an chuid is mó de na galair seo an-annamh i dTuaisceart Éireann agus b'fhéidir nach chuala tú mórán fúthu. Tá siad annamh toisc go raibh leibhéil iontógála chomh hard againn roimhe seo le haghaidh vacsaínithe agus bhí na vacsaínithe an-mhaith ag fáil réidh leis na galair. Mar sin féin, tá siad fós coitianta i gcodanna eile den domhan agus, le níos mó taisteal chuig tíortha iasachta, d'fhéadfaí iad a thabhairt ar ais go Tuaisceart Éireann agus dul i bhfeidhm ar aon pháistí nár vacsaíníodh iad.

Tá sé tábhachtach nach ndéanaimid dearmad cé chomh tromchúiseach is féidir leis na galair seo a bheith. Tá leanaí óga is leochailí do na hionfhabhtuithe seo, agus sin an fáth go gcaithfear iad a chosaint chomh luath agus is féidir. Tógann sé roinnt vacsaíní chun do leanbh a chosaint go hiomlán, mar sin tá sé tábhachtach an cúrsa a chríochnú. Má chailleann do leanbh aon cheann de na vacsaíní seo, is féidir leo dul suas ar an gcuid is mó díobh fós, fiú má bhí bearna fada ann. Iarr ar do dhochtúir nó do chuariteoir sláinte socrú chun an dáileog a chaill siad a thabhairt dóibh. Ní gá dóibh an cúrsa a thosú arís ón tús.

Is dóichí go mbeidh roinnt galair tromchúiseach i leanaí níos sine - mar sin tá sé tábhachtach a chinntiú go bhfaighidh siad a dáileoga vacsaín go léir.

Má tá aon cheist agat faoi Imdhíonadh, labhair le do dhochtúir, le d'altra cleachtais nó le cuairteoir sláinte.

Is féidir leat cuairt a thabhairt freisin ar pha.site/vaccinations nó www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Le haghaidh faisnéise othar faoi aon cheann de na vacsaíní a luaitear, tabhair cuairt ar www.medicines.org.uk agus cuardaigh an vacsaín.

Na vacsaíní do leanaí

Vacsaín DTAP/IPV/HIB/HepB (6-in-1)

Cosnaíonn an vacsaín seo i gcoinne 6 ghalar éagsúla: diftéire (D), teiteanas (T), triuch (P; triuch), póilió (Vacsaín póilió neamhghníomhachtaíthe - IPV), Haemophilus influenzae cineál B (Hib) agus heipitéas B (HepB).

Ba chóir go mbeadh an vacsaín 6-in-1 ag do leanbh ag 8, 12 agus 16 seachtaine d'aois.

Ó 2026, tabharfar vacsaín 6-in-1 eile do do leanbh ag coinne nua 18 mí. Tá sé seo deartha chun teandáileog de Hib a sholáthar os cionn aois amháin, chun an vacsaín HIB/Menc atá ann cheana a chur in ionad, a scoiríodh. Gheobhaidh siad dáileog breise ansin i gcoinne diftéire, teiteanas, triuch agus póilió sula dtosaíonn siad ar scoil. Gheobhaidh siad dáileog teiteanas, diftéire agus póilió breise idir 14 agus 18 mbliana d'aois.

Cé chomh héifeachtach is atá an vacsaín 6-in-1?

Léirigh staidéir go bhfuil an vacsaín 6-in-1 an-éifeachtach chun do leanbh a chosaint i gcoinne na sé ghalar tromchúiseacha seo. Mar sin féin, tá gá le dáileoga breise a leagtar amach thuas chun an cosaint seo a leathnú de réir mar a fhásann do leanbh suas.

Cad iad na galair a choscfaidh an vacsaín 6-in-1?

Diftéire

Is galar tromchúiseach é diftéire a d'fhéadfadh fadhbanna anáilithe a bheith ina chúis go tapa. Féadann sé damáiste a dhéanamh don chroí agus don néarchóras agus, i gcásanna tromchúiseacha, féadann sé a mharú. Sula dtugadh an vacsaín diftéire isteach, bhí suas le 1,500 cás diftéire gach bliain i dTuaisceart Éireann.

Teiteanas

Is galar pianmhar é teiteanas a théann i bhfeidhm ar na matáin agus a d'fhéadfadh fadhbanna anáilithe a bheith. Bíonn tionchar aige ar an néarchóras agus féadann sé marú. Is cúis le teiteanas nuair a théann frídíní a fhaightear in ithir agus aoileach isteach sa chorp trí ghearrthaí oscailte nó dónna. Ní féidir é a chur ar aghaidh ó dhuine go duine ach bíonn sé i láthair san ithir i gcónaí, fiú sa tír seo.

Triuch

Is galar é triuch a d'fhéadfadh casacht fada casacht agus tachtach a bheith ina chúis le go bhféadfadh sé a bheith deacair anáil. Is féidir leis maireachtáil ar feadh suas le 10 seachtaine. Is féidir leis a bheith an-tromchúiseach do leanaí óga agus féadann sé fiú leanaí faoi bhliain d'aois a mharú. Mhéadaigh fógraí triuch i dTuaisceart Éireann idir Eanáir 2024 agus Bealtaine 2024. Tuairiscíodh os cionn 3,000 cás triuch deimhnithe i 2024. Cuireann an borradh seo i gcásanna le déanaí béim ar cé chomh tábhachtach is atá sé a chinntiú go bhfaigheann do leanbh a vacsaíní.

Póilió

Is víreas é póilió a ionsaíonn an néarchóras agus is féidir leis na matáin a cur pairilis ar. Má théann sé i bhfeidhm ar na matáin cliabhach nó ar an inchinn, is féidir le póilió a mharú. Sula dtugadh an vacsaín póilió isteach, tharla an oiread agus 1,500 cás de phairilis de bharr póilió gach bliain i dTuaisceart Éireann.

Hib

Is ionfhabhtú é Hib a d'fhéadfadh roinnt tinneas móra mar nimhiú fola, niúmóine agus meiningíteas a bheith ina chúis. Is féidir leis na tinnis seo go léir a mharú mura ndéantar iad a chóireáil go tapa. Ní chosnaíonn an vacsaín Hib ach do leanbh i gcoinne cineál amháin meiningíteas (Hib). Ní chosnaíonn sé i gcoinne aon chineál eile meiningíteas.

Heipitéas B

Is ionfhabhtú an ae é heipitéas B de bharr an víreas heipitéas B. I leanaí, is féidir leis an ionfhabhtú leanúint ar feadh blianta fada agus uaireanta d'fhéadfadh deacrachtaí a bheith mar thoradh ar nós craiceáil an ae (ciorróis), a chuireann cosc air ó oibriú i gceart, nó ailse ae.

Cé go bhfuil líon na leanaí atá ionfhabhtaithe leis an víreas heipitéas B íseal sa RA, cuireadh Imdhíonadh heipitéas B ar fáil do naíonáin a bhí i mbaol ard an t-ionfhabhtú ó mháithreacha ionfhabhtaithe ó na 1980idí. I mí Dheireadh Fómhair 2017, cuireadh vacsaín heipitéas B leis an ngnáthchlár imdhíonaithe ionas gur féidir le gach páiste leas a bhaint as cosaint ón víreas seo.

Ní chosnaíonn an vacsaín heipitéas B ach i gcoinne cineál B den víreas agus soláthróidh sé 4 dáileoge cosaint fhadmharthanach do na leanaí sin gan fachtóirí riosca breise.

Fo-iarsmaí an vacsaín 6-in-1

Ní bheidh aon fho-iarsmaí ag mórchuid na leanaí, ach tá gach leanbh difriúil. D'fhéadfadh go bhfaighidh do leanbh cuid de na fo-iarsmaí seo a leanas, atá éadrom de ghnáth:

- greannaitheacht suas le 48 uair an chloig tar éis an instealladh a bheith agat;
- fiabhras éadrom (féach cóireáil teocht ard tar éis vacsaínithe ar leathanach 16);
- cnapra beag ag suíomh an insteallta. D'fhéadfadh sé seo maireachtáil ar feadh cúpla seachtain agus imeoidh sé go mall.

Má cheapann tú go raibh aon imoibriú eile ag do leanbh ar an vacsaín 6-in-1 agus má tá imní ort faoi, labhair le do dhochtúir, le d'altra cleachtais nó le cuairteoir sláinte.

An bhfuil aon chúiseanna ann nár chóir go mbeadh an vacsaín 6-in-1 ag mo leanbh?

Níl mórán cúiseanna ann nach féidir leanaí a lmdhíonadh. Níor chóir vacsaíní a thabhairt do leanaí a raibh imoibriú anaifiolachtach (trom ailléirgeach) deimhnithe acu le dáileog roimhe seo den vacsaín nó le comhábhar den vacsaín. Maidir leis an diftéire, teiteanas agus póillíó (DTP) ina bhfuil vacsaíní, féadfaidh neomycin, streptomycin nó polymixin B a áireamh leis seo (antaibheathaigh is féidir a chur le vacsaíní i méideanna an-bheaga).

Frithghníomhuithe ailléirgeach

Go hannamh, d'fhéadfadh frithghníomhú ailléirgeach a bheith ina chúis le vacsaín, mar shampla gríos nó tochas a théann i bhfeidhm ar chuid den chorp. Níos annamh fós, d'fhéadfadh go mbeadh imoibriú trom ag leanaí laistigh de chúpla nóiméad ón imdhíonadh, rud a chruthaíonn deacracht anáil agus tnáite. Tugtar anaifiolacsas air seo. Léirigh staidéar le déanaí go dtuairiscítear níos lú ná 1 chás anaifiolacsas i ngach milliún lmdhíonadh a thugtar. Déantar oiliúint ar na daoine a thugann lmdhíonadh chun déileáil le frithghníomhuithe anaifiolachtacha, agus beidh téarnamh tapa agus iomlán mar thoradh ar chóireáil.

Taomanna

Go hannamh, d'fhéadfadh go mbeadh taom ag leanaí lá nó dhó tar éis an vacsaínithe. De ghnáth baineann sé seo le teocht an-ard (féach leathanach 17). Má tá taom ag do leanbh tar éis vacsaínithe, ba chóir duit comhairle leighis práinneach a lorg. Má tá do mháinliacht dúnta nó mura féidir leat teagmháil a dhéanamh le do dhochtúir, téigh díreach chuig an roinn éigeandála ospidéil is gaire. De ghnáth téarnaíonn leanaí ó taomanna go tapa agus go hiomlán.

Is féidir le leanaí óga a bheith taomanna ag am ar bith, mar sin ní gá go mbeadh oiriúnach acu tar éis a gcuid vacsaínithe nastha leis an vacsaín. Cinneoidh do dhochtúir an féidir le do leanbh níos mó dáileoga den vacsaín a bheith agat. D'fhéadfadh moill a chur ar vacsaíniú an baol go mbeidh taom ag do leanbh tar éis vacsaínithe (níl taomanna mar gheall ar theocht ard níos lú coitianta i leanaí suas le 6 mhí d'aois). Mar sin tá sé tábhachtach a chinntiú go bhfaighidh do leanbh vacsaíniú ag an aois cheart.

Rótaivíris

Cosnaíonn an vacsaín seo i gcoinne rótaivíris, ionfhabhtú coitianta ach a d'fhéadfadh a bheith tromchúiseach den phutóg.

Ba chóir go mbeadh an vacsaín rótaivíris ag do leanbh ag 8 agus 12 seachtaine d'aois.

Cad é rótaivíris?

Is cúis choitianta é rótaivíris urlacan agus buinneach i measc leanaí óga. Is féidir leis a bheith tromchúiseach mar go bhfuil leanaí óga i mbaol díhiodráitithe. Beidh aire leighis ag teastáil ó roinnt leanaí san ospidéal.

Conas a scaiptear rótaivíris?

Scaipeann Rótaivíris go han-éasca trí theagmháil dhíreach le dromchlaí mar bhréagáin, lámha nó clúidíní salach. Is féidir leis scaipeadh tríd an aer freisin trí scánadh agus casacht. Is féidir le níochán láimhe agus dromchlaí a choinneáil glan cabhrú le scaipeadh an víris a laghdú go pointe áirithe ach ní stopfaidh sé an scaipeadh go hiom.

Cé chomh héifeachtach is atá an vacsaín rótaivíris?

Taispeánann fianaise gurb é an bealach is fearr chun cosc a chur ar leanaí a ghabháil rótaivíris ná an vacsaín a thabhairt dóibh. Sin é an fáth go bhfuil an vacsaín rótaivíris mar chuid den ghnáthsceideal imdhíonaithe óige. Mar sin féin, tá cúiseanna eile le urlacan agus buinneach nach gcosnaíonn an vacsaín orthu.

Cathain a bheidh an vacsaín ag mo leanbh?

Tabharfar an vacsaín do do leanbh ag 8 seachtaine d'aois agus arís ag 12 seachtaine lena vacsaíní eile. Ní féidir le do leanbh cúrsa den vacsaín a thosú má tá siad os cionn 15 seachtaine d'aois nó má fhaigheann siad an dara dáileog tar éis 24 seachtaine d'aois.

Cén fáth nach féidir leis an vacsaín a bheith ag leanaí níos sine?

De réir mar a éiríonn siad níos sine, faigheann roinnt leanaí - thart ar 1 as 1,000 - riocht a chuireann bac ina putóg íochtarach. Tá sé thar a bheith annamh roimh 12 seachtain d'aois agus tarlaíonn an chuid is mó de na cásanna idir cúig mhí agus bliain. Mar sin féin, tá seans an-bheag ann (timpeall 2 in gach 100,000 leanbh vacsaínithe) go bhféadfadh an chéad dáileog den vacsaín a bheith ina chúis leis an mbac seo a fhorbairt freisin. Chun an baol go dtarlóidh sé seo a laghdú, ní thabharfar an chéad dáileog den vacsaín do leanaí níos sine ná 15 seachtain d'aois.

Conas a thugtar an vacsaín?

Tugtar an vacsaín rótaivíris mar leacht ó braonaire chun go mbeidh sé éasca do do leanbh a shlogadh.

Cad a tharlaíonn má scoipeann mo leanbh an vacsaín amach nó má urlacann sé díreach tar éis é a fháil?

Tabharfar an vacsaín arís má bhuaileann do leanbh an vacsaín urlacan nó má scoiltear amach.

An gcuirfidh an vacsaín stopadh ar leanaí aon breoiteacht agus buinneach a fháil?

Uimh. Ní hé rótaivíris an t-aon chúis le breoiteacht agus buinneach i leanaí, mar sin d'fhéadfadh go mbeadh míshláine ag cuid acu fós. Mar sin féin, stopfaidh an vacsaín thart ar ocht as deich leanaí ag urlacan agus buinneach de bharr rótaivíris. Agus an níos mó leanaí a bhfuil an vacsaín acu, is deacra a bheidh sé don víreas scaipeadh.

Fo-iarsmaí an vacsaín

Úsáideadh an vacsaín go forleathan i dtíortha eile agus tá taifead maith sábháilteachta aige. Uaireanta, d'fhéadfadh leanaí a raibh an vacsaín acu a bheith suaimhneach, cantalach nó buinneach éadrom a fhorbairt.

I gcásanna an-annamh (thart ar 2 in gach 100,000 leanbh vacsaínithe), is féidir leis an vacsaín dul i bhfeidhm ar gut íochtarach an linbh agus féadfaidh siad at bhoilg, urlacan a fhorbairt, agus a ghlúine a tharraingt suas go dtí a gcófra amhail is go mbeadh pian acu - uaireanta féadfaidh siad fuil a rith. Má tharlaíonn sé seo, ba chóir duit teagmháil a dhéanamh le do dhochtúir láithreach.

i Tá sé tábhachtach a mheabhrú go bhfuil na rioscaí ón ngalar i bhfad níos measa ná fo-iarsmaí neamhchoitianta an vacsaín.

An bhfaighidh mo leanbh rótaivíris ón vacsaín?

Ní bhfaighidh. Lagaítear an víreas sa vacsaín ionas nach gcuireann sé ina chúis leis an ngalar iomlán. Cuidíonn an vacsaín le do leanbh antasubstaintí díolúine a thógáil, mar sin an chéad uair eile a thiocthaid sé nó sí i dteagmháil leis an víreas ní gheobhaidh siad an galar.

Is féidir go bhféadfadh an víreas sa vacsaín dul ón leanbh go dtí teagmhálacha dlúth trí chluídíní salach ar feadh 14 lá ar a laghad. Mar sin féin, tabharfaidh vacsaíniú an leanbh cosaint ó ghalar rótaivíris do na teagmhálacha sin, fiú iad siúd a bhfuil a gcórais imdhíonachta lagaithe mar gheall ar riocht leighis nó cóireáil, agus is mó ná aon riosca féideartha.

Ba chóir do gach duine atá i ndlúththeagmháil le naíonáin vacsaínithe le déanaí sláinteachas pearsanta maith a urramú (cosúil le lámha a níochán tar éis cluidín a hathrú an linbh).

Galar meiningeacóúil

Bíonn dhá chineál ionfhabhtaithe an-tromchúiseach ina gcúis le baictéir meningocócaí: **meiningíteas** (athlasadh líneáil na hinchinne) agus **seipticéime** (nimhiú fola). Tá roinnt cineálacha éagsúla baictéir meiningeacóúil ann, is é an ceann is coitianta sa tír seo ná MenB. Tabharfar vacsaín MenB do do leanbh ag 8 agus 12 seachtaine d'aois agus arís tar éis an chéad lá breithe.

Bhí vacsaín an-éifeachtach againn i gcoinne MEnC le roinnt blianta le glacadh maith i leanaí óga agus daoine fásta óga agus tá cásanna ionfhabhtaithe MEnC an-annamh anois, mar sin ní gá vacsaín ina bhfuil MEnC a thabhairt do leanaí a thuilleadh. Gheobhaidh do leanbh vacsaín MenACWY nuair a shroicheadh sé scoilbhliain 11 mar chuid den chlár vacsaínithe scoilbhunaithe.

Cad is meiningíteas ann?

Is athlasadh líneála na hinchinne é meiningíteas. Cuireann sé seo brú ar an inchinn. Is féidir le meiningíteas dul chun cinn go han-tapa, rud a chruthaíonn comharthaí troma agus d'fhéadfadh bás a bheith mar thoradh ar.

Cad is seipticéime ann?

Is ionfhabhtú tromchúiseach atá bagrach don bheatha é seipticéime (nimhiú fola) a théann in olcas go han-tapa agus tá an baol báis níos airde i gcomparáid le meiningíteas.

Le haghaidh tuilleadh sonraí faoi cad ba cheart breathnú orthu le meiningíteas agus seipticéime féach leathanach 18.

An féidir meiningíteas agus seipticéime a chóireáil?

Sea, is féidir leo, ach tagann na galair seo ar aghaidh go han-tapa agus fiú le cóireáil bíonn damáiste buan ag roinnt leanaí agus bás cúpla duine bás.

An féidir iad a chosc?

Sea, táimid ag cosc ar ionfhabhtú MenC go rathúil le blianta fada. Cuireadh vacsaín a chuidíonn le cosaint i gcoinne galar MenB isteach i gclár imdhíonaithe Thuaisceart Éireann in 2015.

Vacsaín MenB

Cosnaíonn an vacsaín seo i gcoinne galar MenB, an cineál galar meiningeacocúil is coitianta. Le blianta beaga anuas tá suas le 50 cás d'ionfhabhtú meiningeacocúil in aghaidh na bliana i dTuaisceart Éireann, agus tá an chuid is mó díobh mar gheall ar MenB. Is iad leanaí agus leanaí óga na daoine is coitianta a bhíonn tionchar orthu.

Ba chóir go mbeadh an vacsaín MenB ag do leanbh ag 8 agus 12 seachtaine agus díreach tar éis a gcéad lá breithe.

An bhfuil aon fho-iarsmaí ag an vacsaín MenB?

Féadfaidh roinnt leanaí:

- tá deargadh, at nó taobhacht acu nuair a bhí an instealladh acu (imeoidh sé seo go mall leis féin laistigh de chúpla lá)
- a bheith beagán greannach agus beathú go dona, nó
- teocht (fiabhras) a bheith agat.

i

Is imoibriú coitianta é fiabhras tar éis an vacsaín MenB. Ní rud é a bheith buartha faoi. Is féidir leat cabhrú le é a chosc trí paraicéiteamól a thabhairt do do leanbh tar éis na vacsaíní MenB ag 8 agus 12 seachtaine d'aois. Féach leathanaigh 14-17 le haghaidh tuilleadh sonraí faoi conas é seo a dhéanamh.

Tá sé tábhachtach a chinntiú go bhfuil roinnt paraicéiteamól naíonáin ar fáil agat sula dtógann tú do leanbh dá gcéad vacsaín MenB.

An bhfuil aon leanaí ann nár chóir go mbeadh an vacsaín acu?

Níor chóir an vacsaín a thabhairt do leanaí a raibh:

- imoibriú anaifilachtach deimhnithe ar dháileog roimhe seo den vacsaín (féach frithghníomhuithe ailléirgeacha leathanach 6), nó
- imoibriú anafilachtach deimhnithe ar aon cheann de chomhábhair an vacsaín.

Cé chomh héifeachtach is atá an vacsaín MenB?

Tá go leor cineálacha éagsúla ionfhabhtú MenB ann, cosnaíonn an vacsaín i gcoinne an chuid is mó (thart ar thrí cheathrú) ach ní na cineálacha go léir. Dá bhrí sin laghdaíonn sé seans do leanbh an t-ionfhabhtú a fháil go mór, ach tá seans an-bheag ann fós go bhféadfadh siad é a fháil, mar sin tá sé tábhachtach go mbeadh a fhios agat fós cad iad na comharthaí agus na hairíonna atá le breathnú orthu - féach leathanach 18.

Vacsaín níumacocúil (PCV)

Soláthraíonn an vacsaín seo cosaint i gcoinne ceann de na cúiseanna is coitianta le meiningíteas, agus freisin i gcoinne coinníollacha eile cosúil le hionfhabhtuithe cluaise troma (óitíteas láir) agus níumóine de bharr na cineálacha baictéir níumacocúil is coitianta. Is féidir le meiningíteas, ionfhabhtuithe cluaise agus níumóine a bheith mar thoradh ar chineálacha eile baictéir níumacocúil neamhchoitianta agus baictéir agus víris eile. Ní chosnóidh an vacsaín seo ar na hionfhabhtuithe eile seo.

Ba chóir go mbeadh an t-Imdhíonadh PCV ag do leanbh ag 16 seachtaine agus díreach tar éis a gcéad lá breithe.

Cad is ionfhabhtú níumacocúil ann?

Tá ionfhabhtú níumacocúil (fuaimnithe nua-mo-cock-al) ar cheann de na cúiseanna is coitianta le meiningíteas ach is cúis leis ionfhabhtuithe tromchúiseacha cluaise (óitíteas láir), níumóine agus roinnt tinnis eile freisin.

Fo-iarsmaí PCV

As gach 10 leanbh a imdhíonaítear, d'fhéadfadh duine nó beirt a fháil at, deargadh nó taolmhaireacht ag an suíomh insteallta nó fiabhras éadrom a fháil. Go hannamh, d'fhéadfadh imoibriú ailléirgeach a bheith ina chúis le vacsaín (féach leathanach 6).

Ceisteanna coitianta

Cé chomh luath tar éis an vacsaínithe is féidir liom mo leanbh ag snámh?

Féadfaidh tú do leanbh a thógáil ag snámh ag am ar bith, roimh agus tar éis dóibh a gcuid vacsaínithe a bheith acu. Murab ionann agus creideamh coitianta, ní theastaíonn aon Imdhíonadh ó do leanbh sula dtéann siad ag snámh.

An bhfuil aon bhealaí eile ann chun mo leanbh a Imdhíonadh?

Níl aon bhealach cruthaithe éifeachtach eile ann chun do leanbh a Imdhíonadh. Rinneadh iarracht ar leigheas hoiméapatach mar bhealach eile chun cosaint a dhéanamh ar triuch, ach ní oibríonn sé. Molann Comhairle Dámh na Homeopaitithe (an eagraíocht chláráithe do dhochtúirí atá cáilithe in homeopáithe) do thuismitheoirí a gcuid páistí a Imdhíonadh le vacsaíní caighdeánacha.

Ní bheidh roinnt vacsaíní ag tabhairt do mo leanbh ag an am céanna ró-ualach a chóras imdhíonachta?

Ní bheidh. Ó bhreith, cosnaíonn córais imdhíonachta leanaí iad ó na frídíní atá timpeall orthu. Gan an chosaint seo, ní bheadh leanaí in ann déileáil leis na mílte baictéar agus víris a chlúdaíonn a graiseann, a srón, a scornach agus a stéige. Leanann an cosaint seo ar aghaidh tríd an saol.

Go teoiriciúil, d'fhéadfadh leanbh freagairt go héifeachtach do thart ar 10,000 vacsaín ag aon am amháin. Mar sin is féidir le córas imdhíonachta an linbh dul i ngleic go héasca le líon na vacsaíní a thugtar sa ghnáthsceideal imdhíonaithe.

Ní mholtar vacsaíní a thabhairt ar leithligh. Tá an sceideal reatha deartha chun an chosaint is fearr a thabhairt do do leanbh i gcoinne galar ag aoiseanna ar leith ina bhféadfadh siad a bheith i mbaol. D'fhéadfadh vacsaíní a scaradh do leanbh a chur i mbaol agus níl aon sochar ann i dtéarmaí strus ná sábháilteachta i gcomparáid le vacsaíní iolracha a fháil ag an am.

Rugadh mo leanbh go luath. Cathain ba chóir do leanaí réamhaibí a gcéad imdhíonadh a fháil?

D'fhéadfadh go mbeadh baol níos mó ionfhabhtaithe ag leanaí réamhaibí am. Ba chóir iad a Imdhíonadh i gcomhréir leis an sceideal a mholtar ó 8 seachtaine tar éis breithe, is cuma cé chomh réamhaibí a bhí siad.

Tá inní orm go mbeidh inní ar mo leanbh trí instealladh a bheith agat.

Féadfaidh do leanbh caoineadh agus a bheith buartha ar feadh cúpla nóiméad, ach de ghnáth socraíonn siad síos tar éis croidín.

Tá inní orm go bhféadfadh ailléirgí a bheith ag mo leanbh. An féidir vacsaíní a bheith acu?

Is féidir. Ní chuireann asma, eachma, fiabhras léana, éadulaingt bia agus ailléirgí cosc ar do pháiste aon vacsaín a bheith agat sa chlár imdhíonaithe óige. Má tá aon cheist agat, labhair le do dhochtúir, altra cleachtais nó le cuairteoir sláinte.

An bhfuil aon chúiseanna ann nár chóir mo leanbh a Imdhíonadh?

Níl mórán cúiseanna ann nár chóir leanaí a Imdhíonadh. Ba chóir duit a chur in iúl do dhochtúir, d'altra cleachtais nó do chuairteoir sláinte an bhfuil do leanbh:

- tá teocht an-ard nó fiabhras aige, urlacan nó buinneach ar lá na coinne;
- bhí droch-imoibriú aige ar aon Imdhíonadh;
- tá ailléirge tromchúiseach aige le haon rud;
- tá neamhord fuilithe aige;
- bhí tar trithí nó taomanna aige;
- bhí cóireáil ar ailse aige nó a bhfuil cóireáil air faoi láthair;
- tá aon bhreiteacht aige a théann i bhfeidhm ar an gcóras imdhíonachta (mar shampla, leicéime, VEID nó SEIF);
- ag glacadh aon leigheas a théann i bhfeidhm ar an gcóras imdhíonachta (mar shampla, stéaróidigh ard-dáileog nó cóireálacha a thugtar tar éis trasphlandú orgán);
- tá aon tinneas tromchúiseach eile aige.

Ní chiallaíonn siad seo i gcónaí nach féidir do leanbh a Imdhíonadh, ach cabhraíonn sé leis an dochtúir nó an altra cinneadh a dhéanamh cé na himdhíonachtaí is fearr do do leanbh agus más gá dóibh aon chomhairle eile a thabhairt duit. Níl stair teaghlaigh breiteachta ina chúis riamh nach ndéanfar leanbh a Imdhíonadh.

Cén fáth a n-athraíonn an clár imdhíonaithe ó am go ham?

Déantar athbhreithniú rialta ar chláir imdhíonaithe chun a chinntiú go dtugtar an cosaint is fearr ar gach páiste i gcoinne galair inchos. De réir mar a bheidh vacsaíní nua ar fáil, nó a léiríonn taighde go bhfeabhsaíonn an cosaint a thabhairt vacsaíní atá ann cheana ag amanna éagsúla, athrófar an clár.

DÉAN
SCANADH

Is féidir le tuismitheoirí agus cúramóirí fo-iarsmaí amhrasta a bhaineann le vacsaíní agus cógais a thuairisciú tríd an Scéim Chárta Buí.

Is féidir é seo a dhéanamh trí chuairt a thabhairt ar mhra.yellowcard.gov.uk nó trí ghlaoch ar líne an Chárta Buí ar **0800 731 6789**. Is féidir leat an cód MF a úsáid freisin nó tríd an aip Cárta Buí a íoslódáil.

Conas is féidir liom teocht ard a chosc tar éis vacsaíníú MenB?

D'fhéadfadh go bhfaighidh roinnt leanaí teocht nó fiabhras ardaithe (os cionn 37.5° C) tar éis dóibh a gcuid vacsaínithe. Tá sé seo níos coitianta tar éis an vacsaín MenB. Chun cabhrú leis seo a chosc moltar go dtabharfar trí dháileog de paraicéiteamól naíonáin do leanaí tar éis gach ceann dá vacsaíní MenB ag 8 agus 12 seachtaine d'aois. Laghdófar paraicéiteamól a thabhairt an baol fiabhras, greannaitheacht agus míchompord ginearálta (lena n-áirítear pian ag suíomh an insteallta) tar éis an vacsaínithe MenB. **Tá sé tábhachtach a chinntiú go bhfuil roinnt paraicéiteamól naíonán agat sa bhaile sula mbíonn a chéad vacsaín ag do leanbh.** Má tá fiabhras ag do leanbh tar éis an vacsaínithe 16 seachtaine, féadfaidh tú paraicéiteamól a thabhairt dóibh freisin.

Cá háit ar féidir liom paraicéiteamól naíonáin a fháil?

Tá leacht paraicéiteamól ar fáil go forleathan ó cheimiceoirí agus ó ollmhargaí. Is féidir leat branda féin (níos saoire de ghnáth) nó branda mar Calpol® a cheannach. Is cuma cén branda a roghnaíonn tú a thabhairt ach tá sé tábhachtach a chinntiú go bhfaighidh tú an neart ceart do do leanbh (do leanaí ag 8 agus 12 seachtaine is é seo 120mg/5ml).

Cathain ba chóir dom an paraicéiteamól a thabhairt do mo leanbh?

Ba chóir duit an chéad dáileog a thabhairt tráth nó chomh luath agus is féidir tar éis an vacsaínithe. Ansin tabhair an dara dáileog 4 go 6 uair an chloig tar éis an chéad cheann, agus an tríú dáileog ceithre go sé uair an chloig tar éis an dara dáileog. Ná tabhair an chéad dáileog roimh do chuairt vacsaín, toisc go mbeidh ar d'altra a sheiceáil ar dtús nach bhfuil comharthaí ionfhabhtú atá ann cheana ag do leanbh, rud a d'fhéadfadh a bheith ina chúis uaireanta chun moill a chur ar do vacsaíní.

Cé mhéid ba chóir dom a thabhairt?

Is é gach dáileog 2.5ml. Ba chóir go mbeadh steallaire nó spúnóg sa bhuidéal a cheannaíonn tú chun an dáileog a thomhas i gceart (féach thíos).

Dáileog agus uainiú fionraí paraicéiteamól naíonáin le húsáid tar éis vacsaínithe ag 8 agus 12 seachtaine d'aois

Aois an leanbh	Dáileog 1	Dáileog 2	Dáileog 3
8 seachtaine	2.5ml amháin tráth nó chomh luath agus is féidir tar éis vacsaínithe	2.5ml amháin 4 go 6 uair an chloig tar éis an 1ú dáileog	2.5ml amháin 4 go 6 uair an chloig tar éis an 2ú dáileog
12 seachtaine	2.5ml amháin tráth nó chomh luath agus is féidir tar éis vacsaínithe	2.5ml amháin 4 go 6 uair an chloig tar éis an 1ú dáileog	2.5ml amháin 4 go 6 uair an chloig tar éis an 2ú dáileog

Nóta: Maidir le leanaí réamhaibí, ba chóir an dáileog a ríomh de réir meáchan an naíonáin timpeall am an vacsaínithe.

Tá sé tábhachtach go mbeidh na trí dáileog mholta de pharaicéiteamól ag do leanbh tar éis gach ceann den chéad dá vacsaíníú MeNB chun an seans fiabhras a laghdú.

Má scoipeann do leanbh níos mó ná leath an paraicéiteamól amach laistigh de chúpla nóiméad tar éis é a fháil, ansin is féidir leat an méid céanna paraicéiteamól a thabhairt arís láithreach.

An bhfuil sé sábháilte paraicéiteamól a thabhairt do leanbh óg den sórt sin?

Sea, is féidir paraicéiteamól a thabhairt go sábháilte do leanaí 8 seachtaine d'aois. Chuir saineolaithe* in iúl go bhfuil sé sábháilte paraicéiteamól a thabhairt ar feadh suas le 48 uair an chloig tar éis na vacsaíní a thugtar ag 8 seachtaine d'aois (ceithre uair an chloig ar a laghad a fhágáil idir dáileoga agus gan níos mó ná ceithre dáileog a thabhairt gach lá).

Tá sé seo toisc go bhfuil sé i bhfad níos dóichí go mbeadh aon fiabhras éadrom laistigh den am seo tar éis na vacsaíní mar thoradh ar an vacsaín seachas ionfhabhtú agus go mbraitheann an paraicéiteamól níos fearr do leanbh. D'fhéadfadh comhairle éagsúla a bheith i roinnt pacáistí níos sine de paraicéiteamól ach tá pacáistí níos nuáí nuashonraithe leis an gcomhairle.

*Comhairle saineolaí ón gComhchoiste um Vacsaínithe agus Imdhíonaithe agus ón gCoiste um Leigheasanna Daonna.

Cad a tharlaíonn má tá fiabhras fós ag mo leanbh tar éis dó na trí dáileog de paraicéiteamól a bheith agat?

Féadfaidh roinnt leanaí fiabhras a fhorbairt fós tar éis an vacsaínithe, fiú tar éis paraicéiteamól. Má tá fiabhras fós ag do leanbh tar éis na chéad trí dáileog de pharaicéiteamól ach go bhfuil sé go maith ar shlí eile, is féidir leat leanúint ar aghaidh ag tabhairt paraicéiteamól ar feadh suas le 48 uair an chloig tar éis. Ba chóir duit ceithre uair an chloig ar a laghad a fhágáil idir dáileoga agus riamh níos mó ná ceithre dáileog a thabhairt in aghaidh an lae. Ba chóir duit do leanbh a choinneáil fionnuar freisin trí chinntiú nach bhfuil an iomarca sraitheanna éadaí nó blaincíd acu, agus neart sreabhán a thabhairt dóibh.

Má tá imní ort faoi do leanbh ag am ar bith ansin muinín as d'instint agus labhair le do dhochtúir.

Má tá fiabhras fós ag do leanbh 48 uair an chloig tar éis vacsaínithe, nó má tá imní ort go bhfuil siad tinn, ba chóir duit labhairt le do dhochtúir le comhairle a fháil.

Fiabhras a aithint agus a chóireáil

Má bhraitheann aghaidh do leanbh te chun teagmháil a dhéanamh agus má tá cuma dearg orthu, is dócha go bhfuil fiabhras acu. D'fhéadfá a dteocht a sheiceáil le teirmiméadar (tá fiabhras os cionn 37.5 ° C).

Tá fiabhras coitianta go leor i leanaí agus i páistí. Is minic a fhaigheann siad seo le hionfhabhtui. Uaireanta is féidir le fiabhras a bheith ina chúis le leanbh taom. Is féidir le haon fiabhras a bheith ina chúis leis seo, cibé an bhfuil an fiabhras mar gheall ar ionfhabhtú nó vacsaín. Mar sin tá sé tábhachtach go mbeadh a fhios agat cad atá le déanamh má tá fiabhras ag do leanbh. Cuimhnigh, is dóichí go mbeidh fiabhras mar thoradh ar na galair ná mar atá siad ag na vacsaíní.

Conas fiabhras a chóireáil

1. Coinnigh do leanbh fionnuar trí chinntiú:

- ní l an iomarca sraitheanna éadaí nó blaincíd acu;
- ní l an seomra ina bhfuil siad ró-te (níor chóir go mbeadh sé fuar ach an oiread, díreach fionnuar taitneamhach - thart ar 16-20 °C).

2. Tabhair neart sreabhán dóibh.

3. Tabhair paraicéiteamól naíonáin dóibh (iarr saor ó siúcra). Nuair a bhíonn an vacsaín MenB ag do leanbh mar chuid de na vacsaínithe 8 agus 12 seachtaine, moltar duit trí dáileog de paraicéiteamól a thabhairt do do leanbh fiú mura bhfuil fiabhras forbartha acu, ag eatraimh 4 go 6 uair an chloig (féach leathanaigh 14-17). Má tá fiabhras ag do leanbh tar éis an vacsaínithe 16 seachtaine, féadfaidh tú paraicéiteamól a thabhairt dóibh freisin.

Cuimhnigh, ná tabhair cógais ina bhfuil aspairín riamh do leanaí faoi bhun 16 bliana d'aois.

Glaigh ar an dochtúir láithreach má tá do leanbh:

- tá teocht an-ard aige (39° C nó os a chionn);
- tá taom aige.

Má tá taom ag do leanbh, luigh iad ar a dtaobh in áit shábháilte toisc go bhféadfadh a gcorp tarraingt nó bualadh.

Meiningíteas agus seipticéime a aithint

Cosnaíonn vacsaíní MenB agus niúmacocúil (PCV) i gcoinne cineálacha éagsúla meiningíteas agus seipticéime (nimhiú fola). Tá cineálacha eile ann nach bhfuil vacsaíní ann dóibh mar sin tá sé tábhachtach fós aire amach ar na comharthaí agus na hairíonna.

Is féidir le meiningíteas a bheith ina chúis le at líneáil na hinchinne. D'fhéadfadh nimhiú fola (seipticéime) a bheith ina chúis leis na frídíní céanna freisin. Is féidir le leanbh nó leanbh le meiningíteas nó seipticéime a bheith an-tinn laistigh d'uaireanta an chloig. Má chóireáiltear é, d'fhéadfadh an dá ghalar a bheith marfach. Tá comharthaí luatha meiningíteas éadrom agus cosúil leo siúd a fhaigheann tú le slaghdáin agus fliú, mar shampla teocht ardaithe (37.5° C agus os a chionn), driuch, urlacan agus diúltú ithe. Mar sin féin, tá cuid de na comharthaí tábhachtacha le breathnú orthu liostaithe thíos.

I leanaí, d'fhéadfadh a bheith san áireamh ar phríomh-chomharthaí meiningíteas:

- caoineadh ard-ghreamach;
- a bheith greannach nuair a thógtar suas;
- tobar baithise bulgaidh (spota bog ar an gceann);
- a bheith codlatach agus chomh softreagrach - deacair dúiseacht;
- a bheith snámh agus gan liosta nó dian le gluaiseachtaí geallmhaithe;
- diúltú fothaí, urlacan;
- craiceann atá mílíteach, smáileach nó ag casadh gorm;
- tarraingtí nó taomanna;
- fiabhras;

agus d'fhéadfadh a bheith san áireamh ar phríomh-chomharthaí seipticéime:

- patrúin anáilithe tapa nó neamhghnácha;
- craiceann atá mílíteach, smáileach, nó ag casadh gorm;
- fiabhras le lámha agus cosa fuar;
- creathanna;
- urlacan, diúltú beathú;
- spotaí dearga nó corcra nach n-imíonn faoi bhrú (déan an tástáil gloine a mhíntear thíos);
- pian nó greannaitheacht ó phianta matáin nó pian géaga nó comhpháirteach trom;
- faon;
- codlatach throm.

Tá sé tábhachtach a mheabhrú nach bhforbróidh gach duine na hairíonna go léir atá liostaithe. Má fhorbraíonn duine aonair cuid de na hairíonna atá liostaithe, go háirithe spotaí dearga nó corcra, faigh cabhair leighis go práinneach. Mura féidir leat teagmháil a dhéanamh le do dhochtúir, nó mura bhfuil imní ort fós tar éis duit comhairle a fháil, muintín as d'instint agus tabhair do leanbh chuig an roinn éigeandála san ospidéal is gaire duit.

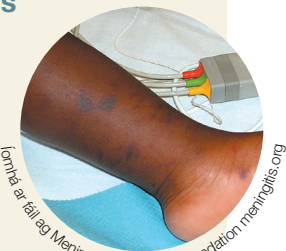
i

Má bhrúiteann tú tumbler gloine go daingean i gcoinne gríos seipticéimeach, ní bheidh an gríos ag imeacht. Beidh tú in ann an gríos a fheiceáil tríd an ngloine. Má tharlaíonn sé seo, faigh cabhair dochtúra láithreach.

D'fhéadfadh go mbeadh an gríos níos deacra a fheiceáil ar chraiceann dubh nó donn. Seiceáil limistéir níos éadaí cosúil le bosa na láimhe nó boinn na gcosa, díon an bhéil, bolg, bána na súl nó taobh istigh de na spéaclaí.

Iomhaí ar fáil ag Meningitis Now meningitisnow.org

Iomhaí ar fáil ag Meningitis Research Foundation meningitis.org

Cá bhfaighidh mé tuilleadh faisnéise ar meiningíteas?

Soláthraíonn an Meningitis Research Foundation agus Meningitis Now faisnéis faoi meiningíteas.

Cuir glaoch ar líne chabhrach saor in aisce ar Meningitis Now ar 0808 80 10 388 (9.00am-5.00pm Luan go hAoine) nó tabhair cuairt ar an suíomh gréasáin ag www.meningitisnow.org

Cuir glaoch ar líne chabhrach saor in aisce an ar 080 8800 3344 (9.00am-5.00pm Luan go hAoine) nó tabhair cuairt ar an suíomh gréasáin ag www.meningitis.org

Féadfaidh tú comhairle a iarraidh ar do dhochtúir, d'altra cleachtas nó do chuirteoir sláinte freisin.

Vacsainí a tugtar do leanaí díreach tar éis a gcéad lá breithe

Imdhíonadh do leanaí díreach tar éis a gcéad lá breithe

Tugtar faisnéis faoi na vacsaíní seo a leanas sa bhileog *Imdhíonadh do leanaí díreach tar éis a gcéad lá breithe*. Seolfar an bileog seo chugat go gairid sula mbeidh na vacsaíní a fháil do leanbh nó féachaint ar an suíomh gréasáin pha.site/vaccinations nó ná bíodh aon leisce ort iarraidh ar do chuirteoir sláinte.

Vacsain MMRV

Cosnaíonn MMRV do leanbh i gcoinne bruitíneach (M), leicneach (M), rubella (R; bruitíneach dhearg) agus varicella (V; deilgneach).

Ba chóir go mbeadh an t-Imdhíonadh MMRV ag do leanbh díreach tar éis a gcéad lá breithe.

Gheobhaidh do leanbh an dara dáileog de MMRV ag 18 mí d'aois.

Vacsain níumacocúil

Tá cur síos déanta ar an vacsaín seo cheana féin ar leathanach 11, agus teastaíonn dhá dáileog ó do leanbh.

Gheobhaidh do leanbh dáileog deiridh den vacsaín níumacocúil díreach tar éis a gcéad lá breithe.

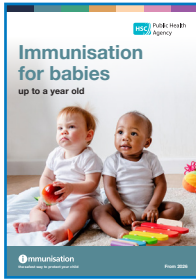
Vacsain MenB

Tá cur síos déanta ar an vacsaín seo cheana féin ar leathanach 10, agus teastaíonn trí dáileog ó do leanbh.

Gheobhaidh do leanbh dáileog deiridh den vacsaín MenB díreach tar éis a gcéad lá breithe.

Gnáthsceideal vacsaínithe do leanaí

Imdhíonadh do leanaí suas le bliain d'aois

8 seachtain d'aois

6-in-1

Rótaivíris

MenB

12 seachtain d'aois

6-in-1

Rótaivíris

MenB

16 seachtain d'aois

6-in-1

Niúmacocúil

Imdhíonadh do leanaí 18 mí d'aois

18 míonna

6-in-1

MMRV

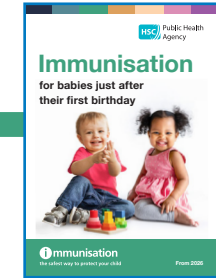
1 bliain d'aois (díreach tar éis a gcéad lá breithe)

MMRV

MenB

Niúmacocúil

Imdhíonadh do leanaí díreach tar éis a gcéad lá breithe

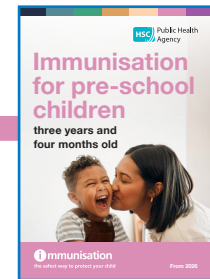
Do pháiste a chosaint i gcoinne fliú. Vacsaíniú do do leabh beag nó do leabh réamhscoile

2+ blianta

Vacsaín fliú leanaí (bliantúil)

Imdhíonadh do leanaí naíonra trí bliana agus ceithre mhí d'aois

3 blianta agus 4 mhí

4-in-1

i Beidh an sceideal seo beagán difriúil do leanaí a rugadh roimh 31 Nollaig 2024. Scanadh an cód MF nó tabhair cuairt ar nidirect.gov.uk/childhood-immunisation le haghaidh tuilleadh faisnéise.

i Má chaill do leabh aon cheann de na vacsaíní seo, labhair le do dhochtúir, le d'altra cleachtas nó le cuairteoir sláinte. Le haghaidh tuilleadh faisnéise faoi na vacsaínithe seo, tabhair cuairt ar pha.site/vaccinations

6-in-1 cosnaíonn sé i gcoinne diftéire, teiteanas, triuch, póillió, Hib agus heipitíteas B

4-in-1 cosnaíonn sé i gcoinne diftéire, teiteanas, triuch agus póillió

Más mian leat tuilleadh eolais faoin Imdhíonadh, tabhair cuairt

pha.site/vaccinations

nó

www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Tá an foilseachán seo oiriúnaithe ó fhaisnéis a d'fhorbair an Ghníomhaireacht um Slándála Sláinte na Ríocht Aontaithe (UKHSA) ar dtús agus úsáidtear é faoin gCeadúnas Open Government v 3.0